

บทเพลงรักอาเชียน*

ศรัณย์ นักรบ**

ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์***

จิณณวัตร มั่นทรัพย์****

นัตริติยา เกียรตินาวิ*****

ภาวไล ตันจันทร์พงศ์*****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสร้างสรรค์บทเพลงรักอาเชียน เป็นการบูรณาการของศาสตร์มานุษยวิทยาและการประพันธ์เพลง ใช้

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสร้างสรรค์บทเพลงรักอาเชียน ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: fhumsm@ku.ac.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: fhumpms@ku.ac.th

**** อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: jmansap@gmail.com

***** อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: tuktic5@hotmail.com

***** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: pawalaitan@gmail.com

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน และ 2) สร้างสรรค์บทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัยและวงดุริยางค์เครื่องลม

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ บทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียนประกอบด้วย 1. ประเทศเมียนมา บทเพลง *Shwe Man Taung Yeik Kho* 2. ประเทศลาว บทเพลง *ดวงจำปา* 3. ประเทศกัมพูชา บทเพลง *Arapiya* 4. ประเทศเวียดนาม บทเพลง *Que Huang Vietnam* 5. ประเทศมาเลเซีย บทเพลง *Rasa Sayang* 6. ประเทศบรูไน บทเพลง *Anding Dida* 7. ประเทศอินโดนีเซีย บทเพลง *Bengawan Solo* 8. ประเทศฟิลิปปินส์ บทเพลง *Dahil Sayo* และบทเพลง *Bahay Kubo* 9. ประเทศสิงคโปร์ บทเพลง *Singapura, Sunny Island* และ 10. ประเทศไทย บทเพลง *บุพเพสันนิวาส* บทเพลง *ต้นวรเชษฐ์* และบทเพลง *ลอยกระทง* บทเพลงเหล่านี้ได้ถูกบันทึกเป็นโน้ตดนตรีสากลและเป็นแนวคิดของการสร้างสรรค์บทเพลงขึ้นใหม่ในลักษณะเพลงชุดสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย 1 เพลง มีชื่อว่า *เพลงชุดอาเซียนรวมใจ* ใช้เทคนิคการประพันธ์ตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์ไทย และเพลงชุดสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม 1 เพลง มีชื่อว่า *ASEAN Rhapsody* ใช้เทคนิคการประพันธ์ตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์สากล

คำสำคัญ: บทเพลงรัก; อาเซียน; วงดนตรีไทยร่วมสมัย; วงดุริยางค์เครื่องลม

The ASEAN Love Songs^{*}

Saran Nakrob^{**}

Panupak Mokhasak^{***}

Jinnawat Mansap^{****}

Chattiya Khieti-navy^{*****}

Pawalai Tanchanpong^{*****}

Abstract

The research article is a part of a creativity project entitled *ASEAN Love Song Creativity Project*. This qualitative research is an integration between

^{*} This article is a part of a creativity project entitled *ASEAN Love Song Creativity Project*, funded by Kasetsart University Research and Development Institute.

^{**} Associate Professor, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: fhumsm@ku.ac.th

^{***} Assistant Professor, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: fhumpms@ku.ac.th

^{****} Lecturer, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: jmansap@gmail.com

^{*****} Lecturer, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: tuktic5@hotmail.com

^{*****} Assistant Professor, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: pawalaitan@gmail.com

ethnomusicology and composition areas of study which aims to 1) study the love songs of ASEAN countries, and 2) create a new Thai composition for contemporary Thai ensemble and a new composition for wind symphonic band.

The results are as follow: The love songs of ASEAN countries are:

1) *Shwe Man Taung Yeik Kho* of Myanmar 2) *Duang Jampa* of Lao PDR 3) *Arapiya* of Cambodia 4) *Que Huang Vietnam* of Vietnam 5) *Rasa Sayang* of Malaysia 6) *Anding Dida* of Brunei 7) *Bengawan Solo* of Indonesia 8) *Dahil Sayo* and *Bahay Kubo* of the Philippines 9) *Singapura, Sunny Island* of Singapore, and 10) *Bupphesanniwat, Tonworachet, and Loikrathong* of Thailand. Those songs were transcribed into western notation and have become the creativity ideas of a new Thai composition in medley style based on Thai composition techniques, entitled “*ASEAN Ruamchai*” for contemporary Thai ensemble, and a new composition based on western composition techniques, entitled “*ASEAN Rhapsody*” for wind symphonic band

Keywords: ASEAN; love songs; contemporary Thai ensemble;
wind symphonic band

1. บทนำ

อาเซียน หรือ “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เป็นองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2510 ประกอบไปด้วยสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ในเวลาต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่าและกัมพูชาตามลำดับ ทำให้อาเซียนมีสมาชิกรอบ 10 ประเทศ ต่อมาผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องกันให้มีกฎบัตรอาเซียนและมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนใน พ.ศ.2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้ประเทศสมาชิกมีการผนึกกำลังกันอย่างเหนียวแน่นเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่ง และทำให้มีอำนาจการต่อรองในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น ความน่าสนใจของภูมิภาคอาเซียนคือการรวมกลุ่มของประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ส่งผลให้ประชากรของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และการปกครอง ซึ่งความแตกต่างหลากหลายดังกล่าวคือ คุณค่า (value) ที่ควรภูมิใจร่วมกัน ดังที่ สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2555, น. 32) ได้กล่าวว่า “จุดร่วมเพียงอย่างเดียวที่ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศในอาเซียนมีเหมือนกัน คือ ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่นอกเหนือจากนี้เราแตกต่างกันมาก ทั้งขนาดพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะการเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา ฯลฯ แต่ในความต่างก็มีความเหมือนและมีความเข้าอกเข้าใจในฐานะเพื่อนที่เผชิญอะไรหลายอย่างมาด้วยกัน”

และในโอกาสที่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีเจตจำนงในการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว (ASEAN Economic Cooperation) ในปี ค.ศ. 2015 และได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (The ASEAN Vision 2020) ที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อ

เดือนธันวาคม พ.ศ.2540 ในโอกาสครบรอบ 30 ปีของการจัดตั้งอาเซียน โดยที่ประชุมเห็นชอบต่อวิสัยทัศน์อาเซียนในประเด็นดังนี้

1. วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations)
2. การมุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-Looking ASEAN)
3. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มั่นคง และรุ่งเรือง เป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development)
4. การเป็นชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์เหล่านี้ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจึงเร่งสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและแสวงหาความร่วมมือกันในทุกๆ ด้าน โดยประเด็นสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนคือ ความร่วมมือทางด้านวิชาการและการพัฒนา การเสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาดังนั้นความสำคัญของการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียนจึงได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอาเซียน

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่กลุ่มประชาคมอาเซียนเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศและได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการ 4 ปี ด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ในประเด็นให้เร่งส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน

ทั้งนี้ดินแดนอาเซียนเป็นดินแดนที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรมมายาวนาน ดังจะเห็นได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ร่องรอยอารยธรรมในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละประเทศได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมหรือความคล้ายคลึงกันมากจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัฒนธรรมเดียวกัน และวัฒนธรรมดนตรีเป็นตัวอย่างของวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มประเทศอาเซียนในภาคพื้นทวีป (Mainland) หรือวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มประเทศหมู่เกาะ (Islands) ซึ่งสามารถกล่าวถึงลักษณะทางวัฒนธรรมได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มประเทศภาคพื้นทวีป มีลักษณะร่วมที่คล้ายกัน เป็นอย่างยิ่ง ทั้งดนตรีที่เป็นแบบแผนหรือดนตรีประจำชาติและดนตรีพื้นบ้านทั่วไป ตัวอย่างวัฒนธรรมที่สำคัญคือ วงดนตรีประเภทปี่พาทย์ หรือพิณพาทย์ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มประเทศหมู่เกาะ เป็นวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นถึงการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมและการกลืนกลายทางวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด วัฒนธรรมที่สำคัญคือการใช้เครื่องดนตรีประเภทฆ้องโลหะทองเหลือง ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปในดินแดนของกลุ่มประเทศหมู่เกาะนี้

อย่างไรก็ตามบนพื้นฐานของความคล้ายคลึงกันนี้ ยังคงปรากฏถึงความแตกต่างระหว่างกันในสาระสำคัญของดนตรีบางประการ ไม่ว่าจะเป็นระบบเสียงดนตรี การใช้เครื่องดนตรี ระเบียบวิธีการบรรเลงของวงดนตรี หรือแม้แต่การขับร้อง หรือการสร้างบทประพันธ์ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรมหรือแต่ละประเทศ ทั้งนี้อาจมาจากการที่แต่ละประเทศพยายามสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ผ่านทางวัฒนธรรมดนตรีของตนเองขึ้นมา โดยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน วัฒนธรรมดนตรีสามารถสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาติตนเองได้เป็นอย่างดี

นอกเหนือจากการสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชาติตนเองผ่านทางวัฒนธรรมดนตรีในภาพรวมแล้ว แต่ละประเทศในภูมิภาคยังมีบทเพลงรักที่เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนหรือแสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติตนเองอีกด้วย ทั้งนี้ได้พิจารณาจากบทเพลงนั้นได้ถูกนำเสนอในงานสำคัญของกลุ่มประเทศอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดแข่งขันกีฬา หรือการจัดงานทางวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งบทเพลงเหล่านั้นได้ถูกเผยแพร่ไม่เพียงแต่เฉพาะในประเทศของตนเองเท่านั้น แต่ได้แพร่หลายสู่ประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามบทเพลงที่เป็นตัวแทนของบางประเทศในกลุ่มอาเซียนยังไม่มี ความชัดเจนที่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนที่จะแสดงเอกลักษณ์ของชาติหรือของประเทศได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเงื่อนไขหรือสาเหตุหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น เงื่อนไขทางด้านการเมืองภายใน หรือเงื่อนไขทางด้านการบริหารจัดการทางด้านวัฒนธรรมภายในประเทศ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีแนวคิดในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนผ่านทางดนตรี โดยการนำบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักในทุกรูปแบบมาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งเป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศและนโยบายการบริหารราชการของรัฐบาลในด้านการต่างประเทศตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และยังเป็นโครงการนำร่องที่นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านผ่านทางวัฒนธรรมอื่นๆ ได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การร่วมมือกันในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน

2.2 เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัยและวงดุริยางค์เครื่องลม

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตของการคัดเลือกบทเพลง

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกบทเพลงจากประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สหพันธรัฐมาเลเซีย เนอการาบรูไนดารุซซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และราชอาณาจักรไทย

ทั้งนี้ได้คัดเลือกบทเพลงจากประเทศดังกล่าว ประเทศละ 1-3 เพลง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรักระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น ธรรมชาติ รวมถึงความรักที่มีต่อชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อหลักของโครงการสร้างสรรค์
2. เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นโดยผู้ประพันธ์ของชาตินั้นๆ ในรูปแบบของดนตรีตามความนิยมในช่วงเวลาของการประพันธ์ บทเพลงมีความยาวประมาณ 5-6 นาที มีคำร้องเป็นภาษาถิ่น ซึ่งสะดวกต่อการจดจำ
3. เป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางของคนในชาติมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นบทเพลงที่อาจเป็นอัตลักษณ์ของประเทศนั้นๆ ได้

3.2 ขอบเขตของการสร้างสรรค์บทเพลง

บทเพลงของแต่ละประเทศได้ถูกนำมาเรียบเรียงและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในลักษณะของบทเพลงชุดสำหรับวงดนตรี 2 ประเภท ได้แก่

- 1) วงดนตรีไทยร่วมสมัย เป็นวงดนตรีไทยที่มีได้ยึดถือหรือเป็นไปตามแบบแผนของวงดนตรีไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสำคัญของไทยเป็นหลัก ได้แก่ จะเข้ 4 ตัว ซอด้วง 5 คัน ซออู้ 5 คัน ขิม 4 ตัว นอกจากนี้ยังประกอบด้วยเครื่องดนตรีอื่นๆ ที่นำมาบรรเลงร่วมกันเพื่อสร้างเสียงหรือบรรยากาศของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ ของชาติอาเซียน ประกอบไปด้วย แคน 2 ตัว ขลุ่ย 2 เล้า ปี่ชวา 1 เล้า และเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง กลองแขก 1 คู่ โทน รำมะนา ตะโพนพม่า 1 ใบ กลองยาว 2 ใบ และเบิ่งมัง 5 ลูก

โดยมีเหตุผลเนื่องจากวงดนตรีไทยร่วมสมัยเป็นวงดนตรีไทยที่มีการประสมวงดนตรีอย่างไม่มีข้อจำกัด ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามแบบแผน หรือระเบียบวิธีการประสมวงดนตรีทางดุริยางคศิลป์ไทย เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประพันธ์สามารถประสมเครื่องดนตรีได้อย่างอิสระ รวมถึงการนำเครื่องดนตรีในวัฒนธรรม

ต่างๆ นอกเหนือจากเครื่องดนตรีไทยมาร่วมบรรเลงเพื่อถ่ายทอดความเป็นสำเนียงดนตรีของชาติต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบทประพันธ์

2) วงดุริยางค์เครื่องลม เป็นวงดนตรีที่เป็นไปตามแบบแผนของวงดุริยางค์เครื่องลมในปัจจุบัน เนื่องจากวงดุริยางค์เครื่องลมเป็นวงดนตรีที่ได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน การสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับวงดนตรีประเภทนี้สามารถเผยแพร่ผลงานออกไปได้อย่างแพร่หลาย

3.3 ขอบเขตของการนำเสนอบทเพลง

บทความนี้ต้องการนำเสนอบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียนแต่ละประเทศเป็นหลักและบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่จำนวน 2 เพลง สำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัยและวงดุริยางค์เครื่องลม ทั้งในรูปแบบของการแสดงดนตรีและการบันทึกบทเพลงทั้งหมดเป็นลายลักษณ์ ในฐานะเป็นนวัตกรรมใหม่ทางด้านดนตรีเป็นหลัก มิได้มุ่งเน้นนำเสนอกระบวนการวิเคราะห์แจกแจงบทเพลงเหล่านี้ตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์นี้เป็นการบูรณาการของศาสตร์ทางด้านดนตรีระหว่างมานุษยดุริยางควิทยาและการประพันธ์เพลง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด โดยได้จำแนกข้อมูลของการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลเอกสาร

เป็นการศึกษาข้อมูลเอกสารหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเอกสารทั่วไป ตำรา หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมา ทบทวนวรรณกรรม สร้างกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา รวมถึงใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและอภิปรายผล

2. ข้อมูลบุคคล

เป็นการกำหนดแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลในลักษณะเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับดนตรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยตรง ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีของชาติอาเซียน ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ จำนวน 10 คน

4.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

เป็นขั้นตอนการดำเนินการทั้งในส่วนของการเอกสารและการเก็บข้อมูลจาก กลุ่มบุคคล โดยใช้วิธีการดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

เป็นขั้นตอนการดำเนินการโดยได้มีการนัดหมายบุคคลที่จะทำการ สัมภาษณ์และกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

นอกจากการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการแล้ว ยังสอดแทรกด้วยวิธีการ สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วย เพื่อลดความตึงเครียดของผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูก สัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ได้ทราบข้อมูลที่แตกต่างกันไปในหลายมุมมอง อันเป็นส่วนช่วยให้ ข้อมูลทั้งหมดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค

เป็นขั้นตอนของการสร้างสรรค์บทเพลง โดยการนำบทเพลงต่างๆ ของกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งหมดมาถอดเสียงและบันทึกเป็นโน้ตดนตรีสากล โดยปรับให้อยู่ในบันไดเสียง C Major ทั้งหมด และใช้บทเพลงดังกล่าวเป็นแนวคิดในการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ในลักษณะเพลงชุดสำหรับวงดนตรี 2 ประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทเพลงชุด “อาเซียนรวมใจ” ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย โดยใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์ไทย บันทึกและนำเสนอบทเพลงในลักษณะโน้ตดนตรีไทยในปัจจุบัน

2. บทเพลงชุด “ASEAN Rhapsody” ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โดยใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์สากล บันทึกและนำเสนอบทเพลงในลักษณะโน้ตดนตรีสากลรวมการบรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งหมด (Score)

4.4 ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน

เป็นขั้นตอนของการนำเสนอผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ ประกอบด้วยการนำเสนอใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การนำเสนอผลงานโดยการจัดแสดงดนตรีและการนำเสนอผลงานด้วยข้อมูลเอกสารในรูปแบบรายงานโครงการวิจัยและสร้างสรรค์บทเพลงรักของชาติอาเซียน โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม บทที่ 3 บทเพลงชุดอาเซียนรวมใจ บทที่ 4 บทเพลงชุด Asian Rhapsody บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.1 การศึกษาบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน

จากการศึกษาพบว่าแต่ละประเทศล้วนมีบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวางของคนในชาติมาเป็นระยะเวลายาวนานและได้ถูกนำเสนออย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติ จนอาจกล่าวได้ว่าบทเพลงดังกล่าวเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาตินั้นๆ โดยแสดงให้เห็นรายละเอียดบทเพลงของประเทศต่างๆ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1

รายละเอียดบทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียน

ลำดับ	ประเทศ	บทเพลง	ความหมายและรายละเอียดบทเพลง
1	สาธารณรัฐ แห่งสหภาพ เมียนมา	<i>Shwe Man Taung Yeik Kho</i>	หมายถึง ได้รับเงาแห่งภูเขาผืนทะเลย์ บทเพลง ประพันธ์ขึ้นเพื่อสื่อให้เห็นถึงความรักความผูกพัน ของชาวเมียนมาที่มีต่อดินแดนอันสงบสุขร่มเย็น ภายใต้ร่มเงาแห่งภูเขาผืนทะเลย์ นอกจากนี้บทเพลง ได้กลายเป็นบทเพลงสำคัญ บทเพลงหนึ่งใน เทศกาลสงกรานต์ของชาวเมียนมาอีกด้วย
2	สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	<i>ดวงจำปา</i>	หมายถึง ดอกจำปา หรือดอกกลิ่นทม ซึ่งเป็ดอกไม้อัน ประจำชาติของประเทศลาว บทเพลงประพันธ์ขึ้น โดย พณ ฯ ท่านอุดม ะ จุลมณี อดีตรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการลาว ในช่วงที่เข้าร่วมขบวนการ ต่อสู้กู้เอกราชจากฝรั่งเศส โดยท่านอุดม ะ จุลมณี ได้ใช้ดอกจำปาที่ชาวลาวนิยมปลูกแต่ในอดีตเป็น สื่อถึงความรักต่อแผ่นดินถิ่นกำเนิดของชาวลาว โดยใช้ทำนองขับทูลหลวงพระบางในการเอื้อน เพลงดวงจำปา

ลำดับ	ประเทศ	บทเพลง	ความหมายและรายละเอียดบทเพลง
3	ราชอาณาจักร กัมพูชา	<i>Arapiya</i>	หมายถึง บทเพลงที่สื่อถึงความรัก ความสามัคคี และความสุขของชาวกัมพูชา เนื่องจากบทเพลงมี จังหวะสนุกสนานและมีท่วงทำนองเรียบง่าย จึงทำให้บทเพลงได้รับความนิยมอย่างมากในงานรื่นเริง ทั่วไป
4	สาธารณรัฐ สังคมนิยม เวียดนาม	<i>Que Huang Vietnam</i>	หมายถึง เวียดนามบ้านเกิดของฉัน เป็นบทเพลง ของชาวเวียดนามที่สะท้อนถึงความรักและความ ผูกพันที่มีต่อดินแดนบ้านเกิดเมื่ออยู่ห่างไกล
5	สหพันธรัฐ มาเลเซีย	<i>Rasa Sayang</i>	เป็นบทเพลงที่แสดงความรู้สึกของการตกอยู่ใน ห่วงแห่งความรัก ซึ่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านในภาษา มาเลย์ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมายาวนาน จน ปัจจุบันบทเพลงได้กลายเป็นอัตลักษณ์ของ ประเทศมาเลเซีย
6	เนอการาบรูไน ดารุซซาลาม	<i>Anding Dida</i>	เป็นบทเพลงที่แสดงความรู้สึกเปลี่ยวเหงาเมื่อต้อง อยู่คนเดียวในยามค่ำคืนและแสดงความรู้สึกดีใจ เมื่อคนรักได้กลับมาพบกันอีก เป็นบทเพลงสมัย ใหม่ที่ได้รับความนิยมในประเทศบรูไน
7	สาธารณรัฐ อินโดนีเซีย	<i>Bengawan Solo</i>	เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงตำนานของแม่น้ำโซโล ซึ่ง เป็นแม่น้ำสำคัญของอินโดนีเซียที่ไหลผ่านภาค กลางและภาคตะวันออกของเกาะชวา ซึ่งเป็นเกาะ ที่ยาวที่สุดของอินโดนีเซีย นอกจากนี้ยังสะท้อน ให้เห็นถึงความรักความผูกพันของชาวอินโดนีเซีย ที่มีต่อแม่น้ำสายนี้
8	สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์	<i>Dahil Sayo</i>	เป็นบทเพลงรักในภาษาตากาล็อกของฟิลิปปินส์ที่ ประพันธ์ขึ้นโดย Mike Velarde, Jr. เพื่อประกอบ ภาพยนตร์ฟิลิปปินส์เรื่อง <i>Bituing Marikit</i> บทเพลง มีเนื้อหาที่กล่าวถึงความรักระหว่างชายหญิง ซึ่ง เดิมฝ่ายหนึ่งได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จนกระทั่งได้พบเจออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้มอบความรัก เกื้อหนุนจนเจอ และเป็นกำลังใจให้แกกันทำให้อีกฝ่ายหนึ่งมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป

ลำดับ	ประเทศ	บทเพลง	ความหมายและรายละเอียดบทเพลง
8	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	<i>Bahay Kubo</i>	อย่างมีความหมาย บทเพลงได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 และได้มีการประพันธ์เนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษชื่อว่า <i>Because of You</i> ในปี ค.ศ.1964 และได้รับความนิยมมายาวนานจนกลายเป็นอัตลักษณ์ของประเทศ เป็นบทเพลงที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของประเทศ คำว่า <i>Bahay Kubo</i> เป็นคำในภาษาตากาล็อก ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นของชาวฟิลิปปินส์ หมายถึง “กระท่อมน้อย” เป็นบทเพลงพื้นบ้านของชาวฟิลิปปินส์ที่ได้รับความนิยมมายาวนาน นอกจากนี้บทเพลงได้ถูกนำไปเป็นบทเพลงสำหรับเด็กและได้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วย ชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่คุ้นเคยกับบทเพลงนี้เป็นอย่างดี บทเพลงกล่าวถึงกระท่อมของชาวฟิลิปปินส์ในชนบทที่มีลักษณะเป็นห้องทรงสี่เหลี่ยมห้องเดียว มีเพียงประตูและหน้าต่าง แต่ปลูกอยู่ท่ามกลางพืชผักผลไม้หลากหลายชนิดที่รายล้อมอยู่โดยรอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ของถิ่นที่อยู่อาศัยและสะท้อนให้เห็นถึงความรักที่มีต่อถิ่นกำเนิด
9	สาธารณรัฐสิงคโปร์	<i>Singapura, Sunny Island</i>	หมายถึง ประเทศสิงคโปร์ เกาะแห่งแสงแดด เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงความรักและความภาคภูมิใจของชาวสิงคโปร์ที่มีต่อประเทศชาติที่มีความสดใสและสงบร่มเย็น
10	ราชอาณาจักรไทย	<i>บุพเพสันนิวาส</i>	เป็นเพลงรักอมตะที่มีท่วงทำนองไพเราะและได้รับความนิยมอย่างมาก

ลำดับ	ประเทศ	บทเพลง	ความหมายและรายละเอียดบทเพลง
10	ราชอาณาจักรไทย	ต้นวรเชษฐ์ ลอยกระทง	บทเพลงต้นวรเชษฐ์ หรือต้นบรเทศ 2 ชั้น และชั้นเดียว เป็นทำนองเก่าแก่ตั้งแต่สมัยอยุธยา ประเภทหน้าทับสองไม้ และเป็นเพลงเร็วที่บรรจุในเพลงเรื่องเต่ากินผักบึง บทเพลงต้นวรเชษฐ์ได้มีการปรับแต่งทำนองหลายครั้ง กล่าวคือ นายกล้อย ณ บางช้าง นักดนตรีจากจังหวัดสมุทรสงครามได้นำเพลงต้นบรเทศ 2 ชั้น มาปรับ แต่งขยายเป็นอัตรา 3 ชั้น โดยดัดแปลงทำนองให้มีจังหวะทั้งท้ายทั้ง 3 ชั้น และ 2 ชั้น ต่อมาเมื่อนักดนตรีไม่ทราบนาม ได้ปรับแต่งในอัตราชั้นเดียวและนำมาเรียบเรียงเป็นเพลงเถา ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำทำนองอัตรา 3 ชั้น ของนายกล้อย ณ บางช้าง ไปประพันธ์ขึ้นอีกทางหนึ่งในทุกอัตราจังหวะ โดยการดำเนินแนวทำนองทางกรอ และเรียกชื่อเพลงใหม่นี้ว่า เพลงชมแสงจันทร์ ต่อมาใน พ.ศ.2501 นายสรวง ศรีเมืองได้นำเพลงต้นบรเทศ 2 ชั้น มาประพันธ์เป็นทำนองทางเปลี่ยนและปรับแต่งเป็นอัตราชั้นเดียว พร้อมทั้งประพันธ์เที๋ยวเปลี่ยนในอัตราชั้นเดียวด้วย บทเพลงต้นวรเชษฐ์ มีทำนองที่คุ้นหูคนไทยมาช้านานมาก เป็นบทเพลงสำคัญในเทศกาลลอยกระทงของไทย และเป็นทราบกันดีในหมู่ประชาชนชาวไทย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ถอดทำนองบทเพลงทั้งหมดเป็นโน้ตดนตรีสากลและได้ปรับให้อยู่ในบันไดเสียง C Major ทั้งหมด เพื่อสะดวกต่อการนำเสนอ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปสร้างสรรค์บทเพลงไทยตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์ไทย

ตัวอย่างที่ 1 การบันทึกบทเพลง Singapura, Sunny Island ของประเทศสิงคโปร์

Singapura, Sunny Island

$\text{♩} = 162$

6 **A**
sin ga pu ra oh sin ga pu ra sun ny is land

12
set in the sea sin ga pu ra oh sin ga pu ra pret ty

19 **B**
flo wers bloom for you and me come a long join the song in mar ry

25
sing ing blen dour voice s join in the cho rus sin ga

31
pu ra oh sin ga pu ra pret ty flo wers

36
1. bloom for you and me 2. me

5.2 การสร้างสรรค์บทเพลงรักของกลุ่มประเทศอาเซียนสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัยและวงดุริยางค์เครื่องลม

การสร้างสรรค์บทเพลงเริ่มจากการนำบทเพลงรักของชาติอาเซียนต่างๆ มาเป็นแนวคิดในการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ในลักษณะเพลงชุดสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย จำนวน 1 เพลง และเพลงชุดสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม จำนวน 1 เพลง รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 บทเพลง ดังนี้

5.2.1 บทเพลงชุด อาเซียนรวมใจ

เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสำคัญของไทยเป็นหลัก ได้แก่ จะเข้ 4 ตัว ซอด้วง 5 คัน ซออู้ 5 คัน ขิม 4 ตัว นอกจากนี้ประกอบด้วยเครื่องดนตรีอื่นๆ ที่นำมาบรรเลงเพื่อสร้างสำเนียงหรือบรรยากาศของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ ของชาติอาเซียน ได้แก่ แคน 2 ตัว เพื่อสร้างสำเนียงของดนตรีลาว ซลู่ 2 เล้า ปี่ชวา 1 เล้า เพื่อสร้างสำเนียงของดนตรีอินโดนีเซีย เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง กลองแขก 1 คู่ โทน รำมะนา เพื่อสร้างสำเนียงของดนตรีในวัฒนธรรมมุสลิม โดยการบรรเลงกระแสดังกล่าวให้คล้ายคลึงกับกระแสดังกล่าวของมาเลเซียและบรูไน นอกจากนี้ ได้แก่ ตะโพนพม่า 1 ใบ กลองยาว 2 ใบ และเปิงมาง 5 ลูก เพื่อสร้างสำเนียงของดนตรีเมียนมา

แนวคิดและวิธีการประพันธ์

การประพันธ์บทเพลงชุดอาเซียนรวมใจ เริ่มจากการนำเอาทำนองที่โดดเด่นบางส่วนของบทเพลงรักที่ได้รับความนิยมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน มาเรียบเรียงแล้วปรับให้มีระดับเสียงเดียวกันทั้งชุด โดยกำหนดให้โครงสร้างของบทเพลงมี 10 ชุดย่อยจำแนกเป็นสำเนียงดนตรีของชาติต่างๆ ทั้งหมด 10 ประเทศ และจัดเรียงลำดับดังนี้ ได้แก่ ชุดย่อยที่ 1 สำเนียงลาว ชุดย่อยที่ 2 สำเนียงเขมร ชุดย่อยที่ 3 สำเนียงมาเลเซีย ชุดย่อยที่ 4 สำเนียงพม่า ชุดย่อยที่ 5 สำเนียงอินโดนีเซีย ชุดย่อยที่ 6 สำเนียงสิงคโปร์ ชุดย่อยที่ 7 สำเนียงฟิลิปปินส์ ชุดย่อยที่ 8 สำเนียงบรูไน ชุดย่อยที่ 9 สำเนียงเวียดนาม และชุดย่อยที่ 10 สำเนียงไทย ในแต่ละชุดย่อย

กำหนดให้มี 2 ท่อน คือ ท่อนที่ 1 เป็นการเรียบเรียงทำนองให้ใกล้เคียงกับทำนองเดิมของแต่ละชาติมากที่สุด โดยใช้บรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรี และท่อนที่ 2 เป็นการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย แต่ยังคงไว้ซึ่งกลุ่มเสียงเดิมตามบทเพลงของชาตินั้นๆ โดยใช้บรรเลงรวมวง มีรายละเอียดดังนี้

1. สำเนียงลาว ได้นำเพลง ดวงจำปา มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลงดวงจำปา แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งหมดในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงลาวตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย หรือเรียกว่าสำเนียงลาวตามลักษณะเพลงไทย และยังคงสอดแทรกสำเนียงของเพลงดวงจำปาไว้บางส่วนเพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงเขมรต่อไป

2. สำเนียงเขมร ได้นำเพลง *Arapiya* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Arapiya* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งหมดในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงเป็นเขมรตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย หรือเรียกว่าสำเนียงเขมรตามลักษณะเพลงไทย และสอดแทรกสำเนียงของเพลง *Arapiya* ไว้บางส่วนเพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงมาเลเซียต่อไป

3. สำเนียงมาเลเซีย ได้นำเพลง *Rasa Sayang* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Rasa Sayang* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงมาเลเซียตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย เนื่องจากในทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยยังไม่มีกรจำแนกกลุ่มเสียงสำเนียงมาเลเซียไว้อย่างชัดเจน การประพันธ์จึงยืมกลุ่มเสียงจากเพลง *Rasa Sayang* เป็นหลัก และสอดแทรกทำนองขึ้นใหม่เพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงพม่าต่อไป

4. สำเนียงพม่า ได้นำเพลง *Shwe Man Taung Yeik Kho* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Shwe Man Taung Yeik Kho* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงพม่าตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย หรือเรียกว่า

สำเนียงพม่าตามลักษณะเพลงไทย และสอดแทรกสำเนียงของเพลง *Shwe Man Tuang Yeik Kho* ไว้บางส่วนเพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงอินโดนีเซียต่อไป

5. สำเนียงอินโดนีเซีย ได้นำเพลง *Bengawan Solo* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Bengawan Solo* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงอินโดนีเซีย (แขกชวา) ตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย หรือเรียกว่าสำเนียงอินโดนีเซียตามลักษณะเพลงไทย และสอดแทรกสำเนียงของเพลง *Bengawan Solo* ไว้บางส่วนเพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงสิงคโปร์ต่อไป

6. สำเนียงสิงคโปร์ ได้นำเพลง *Singapura, Sunny Island* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Singapura, Sunny Island* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงเป็นสิงคโปร์ตามหลักทฤษฎีของเพลงไทย เนื่องจากในทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยยังไม่มีกรจำแนกกลุ่มเสียงสำเนียงสิงคโปร์ไว้อย่างชัดเจน การประพันธ์จึงยึดกลุ่มเสียงจากเพลง *Singapura, Sunny Island* เป็นหลัก และสอดแทรกทำนองขึ้นใหม่เพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงฟิลิปปินส์ต่อไป

7. สำเนียงฟิลิปปินส์ ได้นำเพลง *Bahay Kubo* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Bahay Kubo* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงเป็นฟิลิปปินส์ตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย เนื่องจากในทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยยังไม่มีกรจำแนกกลุ่มเสียงสำเนียงฟิลิปปินส์ไว้อย่างชัดเจน การประพันธ์จึงยึดกลุ่มเสียงและจังหวะจากเพลง *Bahay Kubo* เป็นหลัก และสอดแทรกทำนองขึ้นใหม่เป็นทำนองเชื่อมไปสู่สำเนียงบรูไนต่อไป

8. สำเนียงบรูไน ได้นำเพลง *Anding Dida* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Anding Dida* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงเป็นบรูไนตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย เนื่องจากในทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยยังไม่มีกรจำแนกกลุ่มเสียงสำเนียงบรูไนไว้อย่างชัดเจน การประพันธ์จึง

ยึดกลุ่มเสียงและจังหวะจากเพลง *Anding Dida* เป็นหลัก และสอดแทรกทำนองขึ้นใหม่เพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่สำเนียงเวียดนามต่อไป

9. สำเนียงเวียดนาม ได้นำเพลง *Que Huang Vietnam* มาปรับทำนองเป็นท่อนที่ 1 บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งแสดงเนื้อเพลงเดิมของเพลง *Que Huang Vietnam* แล้วรับด้วยเครื่องดนตรีทั้งวงในท่อนที่ 2 โดยประพันธ์ทำนองให้มีลักษณะสำเนียงเวียดนามตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย หรือสำเนียงเวียดนาม (ญวน) ตามลักษณะเพลงไทย และสอดแทรกสำเนียงของเพลง *Que Huang Vietnam* ไว้บางส่วนเพื่อเป็นทำนองเชื่อมไปสู่เพลงสำเนียงไทยต่อไป

10. สำเนียงไทย ได้นำเพลง *ต้นวรเชษฐ์* ที่มีทำนองคุ้นหูคนไทยและมีสำเนียงกลุ่มเสียงไทย เป็นเพลงจบของชุดนี้ โดยประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่เพิ่มเติมสำหรับการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่ง และให้มีรูปแบบเดียวกับเพลงสำเนียงชาติอื่นๆ ก่อนจะบรรเลงรับพร้อมกันทั้งวงด้วยเพลงต้นวรเชษฐ์ สองชั้น ในทำนองเก่า เป็นเพลงสรุปจบบทเพลงชุดอาเซียนรวมใจ

ตัวอย่างที่ 2 บทเพลงชุดอาเซียนรวมใจ สำเนียงลาว (ชุดย่อยที่ 1)

สำเนียงลาว

ท่อน 1 (เดี่ยวเครื่องดนตรี)

- - - -	- - - -	- ช - ม	- ช - ด	- - - -	- - - -	- ท - ล	- ช - ร
- - - -	- - - -	- ม - ร	- ด - ม	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ม - ช
- ล - ด	- - ชล	- ด - ล	ชม - ช	- - - -	- - - -	- ช - ช	- ช - ช
- พ - ม	- พ - ช	- ล - ช	- พ - ม	- - - -	- - - -	- ม - ร	- ด - ล
- ม - ช	- ล - ด	- ม - ร	ดล - ด	- - - -	- - - -	- ช - ล	- ด - ร
- ม - ช	- ร - ม	ชลชม	- ร - ด				

ท่อน 2

----	----	- ท - ล	- ช - ร	--- ด	-- รม	- ลชม	- ร - ด
----	- ลชด	----	- ลชล	ชม - ช	ลด - ล	ชม - ช	ดลชม
----	รมชม	ชมชด	- ร - ม	-- ดร	มรดล	ดลดช	ลมชล
----	- ชมช	----	- ลดล	ชม - ช	ลด - ล	ชม - ช	ดลชม
----	รมชด	รดชด	- ร - ม	- ม - ช	ลด - -	- รมร	ดล - ด

ตัวอย่างที่ 3 บทเพลงชุดอาเซียนรวมใจ สำเนียงเขมร (ชุดย่อยที่ 2)

สำเนียงเขมร

ท่อน 1 (เดี่ยวเครื่องดนตรี)

----	----	-- ชช	- ล - ด	--- ด	--- ด	-- ชช	- ล - ด
----	----	-- ดด	- ร - ม	--- ม	--- ม	-- ชฟ	- ม - ร
----	----	--- ร	- ม - ฟ	--- ฟ	--- ฟ	-- ลช	- ฟ - ม
----	----	- ล - ช	- ม - ร	--- ร	- ด - ร	-- มร	ดท - ด

ท่อน 2

----	--- ด	- ดดด	- ด - ด	- รดล	- ด - -	- ดรม	- ร - ด
--- ด	----	มรดล	- ด - -	มรดล	ดล - -	- ช - ล	ดลชม
----	----	- ด - ร	- ม - ช	--- ม	- ช - -	มล - ช	- ม - ร
----	----	- ม - ร	- ด - ล	-- ดล	- ล - -	มรชม	- ร - ด

5.2.2 บทเพลงชุด ASEAN Rhapsody

เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ประกอบไปด้วย กลุ่มเครื่องดนตรี 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง กลุ่มเครื่องลมไม้ และ กลุ่มเครื่องกระทบหรือเครื่องประกอบจังหวะ

ตัวอย่างที่ 4 บทเพลงชุด ASEAN Rhapsody (Score) บางส่วน

ASEAN Rhapsody

Jinnawat Mansap

Musicians (2 x 13)

Piccolo

Flute 1

Flute 2

Oboe

Bassoon

Clarinet in Bb 1

Clarinet in Bb 2

Clarinet in Bb 3

Bass Clarinet

Alto Sax

Tenor Sax

Baritone Sax

Trumpet in Bb 1

Trumpet in Bb 2

Trumpet in Bb 3

Horn in F 1

Horn in F 2

Trombone 1

Trombone 2

Trombone 3

Euphonium

Tuba

Timpani

Glockenspiel

Vibraphone

Tubular Bells

Percussion 1

Percussion 2

Percussion 3

แนวคิดและวิธีการประพันธ์

การประพันธ์บทเพลงชุด *ASEAN Rhapsody* เริ่มจากการนำเอาทำนองที่โดดเด่นบางส่วนของบทเพลงรักที่ได้รับความนิยมของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน มาเป็นวัตถุดิบและแนวคิดในการประพันธ์ โดยกำหนดให้รูปแบบของเพลงเป็นลักษณะ *Rhapsody* หมายถึง บทเพลงที่มีรูปแบบค่อนข้างอิสระ ซึ่งเปิดโอกาสให้แสดงลีลาอารมณ์ได้อย่างเต็มที่

การประพันธ์ได้เรียบเรียงทำนองขึ้นใหม่โดยใช้เทคนิคการประพันธ์ในหลายลักษณะ ได้แก่ การซ้ำทำนอง (*Repetition*) เป็นเทคนิคที่เรียบง่ายที่สุดในการประพันธ์เพลง การยืดและขยายทำนอง (*Extension and Expansion*) การซ้ำทำนองอย่างต่อเนื่อง (*Sequence*) การเปลี่ยนรูปแบบจังหวะ (*Rhythm Change*) การกระจายส่วนย่อย (*Fragmentation*) การเปลี่ยนขั้นคู่ (*Interval change*) การย่อส่วนทำนอง (*Compression*) การเปลี่ยนขั้นคู่ (*Interval change*) การพลิกกลับทำนอง (*Inversion*) การพลิกกลับแบบเชื่อมต่อ (*Intversion*) การประดับตกแต่งทำนอง (*Ornamentation*) รวมถึงการลดทอนทำนอง (*Thinning*)

ตัวอย่างที่ 5 การนำทำนองเพลง *Dahil Salyo* ของประเทศฟิลิปปินส์ มาเรียบเรียงให้เครื่องดนตรีกลุ่มเครื่องลมไม้บรรเลงในท่อน G

การใช้เทคนิคการประพันธ์หลายลักษณะเหล่านี้ได้ปรากฏอยู่ในหลายส่วนของบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นวลีเพลง ประโยคเพลง และท่อนเพลง ซึ่งมีรายละเอียดมากมาย ส่งผลให้บทเพลงมีท่วงทำนอง ตลอดจนลีลาอารมณ์ที่แตกต่างกันไป

6. อภิปรายผล

โครงการวิจัยและสร้างสรรค์บทเพลงรักอาเซียน ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายทุกประการ การดำเนินโครงการเริ่มจากการศึกษาและคัดเลือกบทเพลงต่างๆ ของกลุ่มประเทศอาเซียนและนำมาเป็นแนวคิดในการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ 2 บทเพลง คือ

1. บทเพลงชุด “อาเซียนรวมใจ” เป็นการประพันธ์ตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์ไทย บันทึกลงและนำเสนอบทเพลงในลักษณะโน้ตดนตรีไทยในปัจจุบัน สำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย ประกอบด้วยเครื่องดนตรี จะเข้ 4 ตัว ซอด้วง 5 คัน ซออู้ 5 คัน ขิม 4 ตัว แคน 2 ตัว ขลุ่ย 2 เล้า ปี่ชวา 1 เล้า เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง กลองแขก 1 คู่ โทน รำมะนา ตะโพนพม่า 1 ใบ กลองยาว 2 ใบ และ เบิ่งมาง 5 ลูก

โครงสร้างของบทเพลงมีลักษณะเป็นเพลงชุด ประกอบไปด้วย 10 ชุดย่อย จำแนกเป็นสำเนียงดนตรีของชาติต่างๆ ทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ชุดย่อยที่ 1 สำเนียงลาว ชุดย่อยที่ 2 สำเนียงเขมร ชุดย่อยที่ 3 สำเนียงมาเลเซีย ชุดย่อยที่ 4 สำเนียงพม่า ชุดย่อยที่ 5 สำเนียงอินโดนีเซีย ชุดย่อยที่ 6 สำเนียงสิงคโปร์ ชุดย่อยที่ 7 สำเนียงฟิลิปปินส์ ชุดย่อยที่ 8 สำเนียงบรูไน ชุดย่อยที่ 9 สำเนียงเวียดนาม และ ชุดย่อยที่ 10 สำเนียงไทย

แต่ละชุดย่อยกำหนดให้มี 2 ท่อน คือ ท่อนที่ 1 เป็นการเรียบเรียงทำนองให้ใกล้เคียงกับทำนองเดิมของแต่ละชาติมากที่สุด โดยใช้บรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรี และท่อนที่ 2 เป็นการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ตามหลักทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย แต่ยังคงไว้ซึ่งกลุ่มเสียงเดิมตามบทเพลงของชาตินั้นๆ โดยใช้บรรเลงรวมวง

2. บทเพลงชุด “ASEAN Rhapsody” ได้ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม (Wind Symphonic Band) ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มเครื่องลมไม้ ได้แก่

1.1 Piccolo	1	แนว
1.2 Flute	2	แนว
1.3 Clarinet Bb	3	แนว
1.4 Bass Clarinet	1	แนว
1.5 Alto Saxophone	1	แนว
1.6 Tenor Saxophone	1	แนว
1.7 Baritone Saxophone	1	แนว

2) กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง ได้แก่

2.1 Trumpet Bb	3	แนว
2.2 Horn F	2	แนว
2.3 Trombone	3	แนว
2.4 Euphonium	1	แนว
2.5 Tuba	1	แนว

3. กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่

3.1 Timpani	1	แนว
3.2 Glockenspiel	1	แนว
3.3 Vibraphone	1	แนว
3.4 Tubular Bells	1	แนว
3.5 Percussions	3	แนว

บทเพลงประพันธ์ขึ้นในรูปแบบ Rhapsody หมายถึง บทเพลงที่มีรูปแบบค่อนข้างอิสระ ซึ่งเปิดโอกาสให้สร้างสีสันและแสดงลีลาอารมณ์ได้อย่างเต็มที่ โดยใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์สากล บันทึกและนำเสนอบทเพลงในลักษณะโน้ตดนตรีสากลรวมการบรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งหมด (Score)

บทเพลง *ASEAN Rhapsody* ประกอบด้วยท่อนเพลงอิสระ จำนวน 19 ท่อน ได้แก่ 1. ท่อนนำ หรือส่วนนำ 2. ท่อน A 3. ท่อน B 4. ท่อน C 5. ท่อน D 6. ท่อน E 7. ท่อน F 8. ท่อน G 9. ท่อน H 10. ท่อน I 11. ท่อน J 12. ท่อน K 13. ท่อน L 14. ท่อน M 15. ท่อน N 16. ท่อน O 17. ท่อน P 18. ท่อน Q และ 19. ท่อน R ซึ่งแต่ละท่อนล้วนมีความแตกต่างกันในลักษณะทางดุริยางคศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นบันไดเสียง อัตรารวด ทุรา จังหวะ รูปแบบ สี สัน ลีลาอารมณ์

นอกเหนือจากผลของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น คณะผู้วิจัยและดำเนินงานพบว่า มีประเด็นที่นำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. การคัดเลือกบทเพลงจากประเทศต่างๆ

การคัดเลือกบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักในรูปแบบต่างๆ เพียง 1 บทเพลง เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนนั้น เป็นประเด็นที่ยากลำบากต่อการตัดสินใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากบทเพลงแต่ละบทเพลงได้ถูกประพันธ์ขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันและได้รับความนิยมมากในช่วงเวลาที่ต่างกันเช่นกัน ซึ่งบทเพลงเหล่านี้ล้วนเป็นที่ทราบกันเป็นอย่างดีในกลุ่มคนของชาตินั้นๆ ดังนั้นบางประเทศจึงอาจมีบทเพลงที่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนประเทศมากกว่า 1 บทเพลง ส่งผลให้การคัดเลือกบทเพลงต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนตามเหตุผลดังกล่าวนี้ ตัวอย่างเช่น ประเทศฟิลิปปินส์ที่มีบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ได้รับความนิยมมากในหมู่ชาวฟิลิปปินส์อีกจำนวนมาก แต่การนำเอาบทเพลง *Dahil Sayo* และบทเพลง *Bahay Kubo* มาเป็นบทเพลงตัวแทนของประเทศฟิลิปปินส์ ถึงแม้ว่าบทเพลงดังกล่าวจะไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบันก็ตาม แต่บทเพลงทั้ง 2 เพลงนี้ยังคงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่ชนชาวฟิลิปปินส์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลง *Bahay Kubo* ได้ถูกบรรจุอยู่ในหนังสือแบบเรียนสำหรับเด็ก ซึ่งมีการเรียนการสอนในโรงเรียน ทำให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดร้องกันในโรงเรียน ดังนั้นการคัดเลือกบทเพลงตัวแทนของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนจึงใช้วิธีการพิจารณาตามเหตุผลดังกล่าวนี้เช่นกัน

2. การสร้างสรรค์บทเพลง

การสร้างสรรค์บทเพลงขึ้นใหม่ทั้ง 2 บทเพลง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงสำหรับวงดนตรีไทยร่วมสมัย หรือวงดุริยางค์เครื่องลม มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกัน ทั้งในแนวคิด กระบวนการ และเทคนิควิธีการ กล่าวคือ การสร้างสรรค์บทเพลงชุด*อาเซียนรวมใจ*เป็นไปตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์ไทย ใช้วิธีการนำทำนองที่โดดเด่นบางส่วนจากบทเพลงที่เป็นที่นิยมเป็นตัวแทนของชาติต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน มาเรียบเรียงให้มีระดับเสียงเดียวกันทั้งชุดตามระบบเสียงของดนตรีไทยที่มี 7 เสียงหลัก ดังนั้นบทเพลงจึงมีคุณลักษณะของความเป็นดนตรีไทยเป็นหลัก

แต่การสร้างสรรค์บทเพลงชุด *ASEAN Rhapsody* เป็นการประพันธ์ขึ้นใหม่ตามระบบเสียง ทฤษฎีและกลวิธีทางดุริยางคศิลป์สากล ในลักษณะบทเพลงประเภท Rhapsody โดยการนำลีลาของดนตรีและท่วงทำนองบางช่วงของบทเพลงของชาติอาเซียนมาเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ และได้บันทึกเป็นโน้ตดนตรีสากลในลักษณะโน้ตรวมเครื่องดนตรีทั้งหมด (Score) สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ดังนั้นบทเพลงชุด *ASEAN Rhapsody* จึงมีคุณลักษณะหลักเป็นดนตรีสากลที่มีกลิ่นอายหรือบรรยากาศของดนตรีในประเทศหรือกลุ่มประเทศอาเซียนเท่านั้น

รายการอ้างอิง

สุนิษฐ์ พิศสุวรรณ. (2555). *อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบแน่*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

Received: August 27, 2019

Revised: December 4, 2019

Accepted: December 13, 2019